

YAYIN TANITIM

Geoffrey Haig, *Relative Constructions in Turkish, Turcologica 33, Harrassowitz Verlag. Wiesbaden 1998, Zugl.: Kiel, Univ., Diss. 1997, ISBN 3-447- 04004-1*

Doç. Dr. Emine YILMAZ

Hacettepe Üniversitesi

Edebiyat Fakültesi

Türkçe sözdizimi içinde yan cümle kuruluşunu inceleyen bu çalışmanın amacı, yazarı tarafından “Konu üzerindeki deneysel çalışmalara katkıda bulunmak ve bundan daha önemli olarak, yan cümle kuruluşunun görünürdeki yapısının arkasında yer alan prensiplerin bizim bilgilerimize ne katacağı sorusunu cevaplamak, Türkçe yan cümlelerin neden başka türlü değil de bu şekilde kurulduğunu araştırmak” olarak belirtilmiştir.

Yazar bunlardan da önce şu soruların cevaplanması gerektiğini düşünüyor: Yapının işlevle ilişkisi nedir? Türkçe yan cümle kuruluşunun diğer dillerdeki yan cümle kuruluşlarıyla benzerlikleri ve farklılıkları nelerdir? Yan cümlelerin Türkçedeki konuşma yapılarla ilişkisi nasıldır?

Underhill’e gelinceye kadar geleneksel gramerler (Deny 1921, Kononov 1956, Kissling 1960, Lewis 1967) Türkçe yan cümleyi incelerken, Avrupa dillerindeki yan cümlelerle aralarındaki temel farklılıkları göstermek eğiliminde olmuşlardır. Underhill ise ilk kez Türkçe ve İngilizce yan cümleler arasındaki farklardan çok benzerlikler üzerinde durmuş ve hep “relative construction” (*relative clause* değil!) terimini kullanmıştır (1987, *Turkish Grammar*, Cambridge, Mass.: MIT press). İzleyen yayınlarda da bu adlandırmanın baskın olduğu gözleniyor (Örn., J. Kornfilt, 1991, “Some current issues in Turkish syntax”, *Turkish linguistics today*, Leiden: Brill, 60-92, E. Sezer, 1991, *Issues in Turkish syntax*, Unpublished PhD thesis. Department of Linguistics, Harvard University).

Yine de Türkçe yan cümle konusunda araştırmacılar arasında görüş birliği olduğu söylenemez. Örneğin, Johanson İngilizce tipi yan cümle kuruluşunun Türkçe yan cümle kuruluşuna uygulanabilirliği konusunda ol-

dukça şüpheli davranmıştır (1990, "Subjektlose Sätze im Türkischen", *Altaica Osloensia* 1989, Oslo, 193-218). İngilizce ve Türkçe yan cümle kuruluşları arasındaki temel farklılıklar Haig'de şöyle özetlenmiştir (s. 11):

1. Türkçe yan cümle kuruluşunda, yan cümle *head noun*'un solunda görülür,
2. Yan cümle çekimli yüklem almaz, partisiple kurulur,
3. Yan cümlede ilgi zamiri yoktur.

Haig'in çalışması büyük ölçüde C.Lehmann tarafından geliştirilmiş olan işlevsel-tipolojik iskelete dayanıyor. (C.Lehmann, 1984, *Der Relativsatz, Typologie seiner Strukturen, Theorie seiner Funktion, Kompendium seiner Grammatik*, Tübingen: Narr.)

Lehmann, Haig'in de çalışmasına esas olan kitabında, yan cümle kuruluşu için basit bir tanım sunmuyor; aksine, çalışmasının tümünde "Yan cümle kuruluşu nedir?" sorusuna yanıt arıyor. Bütün tanıtımcılar tarafından kendi alanında bir ansiklopedi olarak nitelenen *Der Relativsatz*, Haig'in çalışmasını anlamamıza yarayacak ölçüde ve yine Haig'e dayanarak şöyle özetlenebilir:

Lehmann dilin dinamik doğasına özel bir dikkat gösteriyor ve dilin bir "aktivite" olduğunu vurguluyor. Dilin, öge ve kuralların durağan bir listesi biçimindeki geleneksel tanımı, olsa olsa yöntemsel bir uzlaşmayı ifade edebilir. Dile ait herhangi bir eşzamanlı ifade, içinde değişimin tohumlarını taşır. Dil dinamik, kendini düzenleyen ve çeşitli işlevleri olan bir süreçtir ve dilin tanımı da dilin gerçekleştirdiği işlevlerden ayrılmalıdır. Farklı dillerin karşılaştırılmaları bu işlevlere dayanmalıdır. Lehmann için can alıcı konu *operation*'dur.

Haig'e göre Lehmann *operation*'un teorik statüsü konusunda gerçek bir açıklama yapmamıştır. Ancak bir dilsel oluşumun ardında yer alan süreçler olarak anlaşılabilir ve farklı dillerde farklı yapılar tarafından gerçekleştirilirler. Lehmann'a göre yan cümle kuruluşu üç *operation*'un kesişmesiyle gerçekleşir. Yani bir yan cümlenin oluşum sürecinde üç temel işlev ortaya çıkmış olabilir:

Attribution: Ad öbeklerinin oluşumu, eylemsilerin bu öbekler içinde kullanılışı.

Subordination ve Nominalization: Adeylem (isim-fiil) ve ortaç (sıfat-fiil, par-

tisip) ekleriyle eylemsi kuruluşu.

GAP-formation: (Lehmann Almandaca *Leerstellenbildung* terimini kullanıyor.) 'Kendine boş yer açma yeteneği' olarak çevirebileceğimiz bu terim Lehmann ve Haig'de, *relationality* kavramı ile çok sıkı bir ilişki içinde görülüyor. Lehmann'a göre, bir öge, belli bir bağlamda bir başka öge ile özel bir dilbilgisel ilişki içinde bulunuyorsa ve onunla tanımlanıp, onunla sınırlanabiliyorsa *relational*'dır. Bir öğede böyle bir potansiyelin varlığı *slot*, yokluğu ise *absolute* olarak adlandırılmıştır.

Sözkonusu bu *operation*'lar Haig'in çalışmasının da temelini oluşturuyor ve 3. ve 4. bölümlerde geniş olarak ele alınıyor.

Beşinci ve altıncı bölümlerde Türkçe yan cümle kuruluşunda çok az araştırılmış olan iki konu ayrıntılı olarak işlenmiştir:

5. *Case recovery*: Bazı yan cümle kuruluşlarında *head noun*'un sözdizimsel işlevini gösteren herhangi bir yapısal öge bulunmadığından, yan cümlenin anlamı belirsiz olabilir. Örn.: *Sevgi'nin konuştuğu polis* gibi bir örnekte iki ayrı yorum mümkündür: 1. Sevgi bir polisle konuşmaktadır, 2. Sevgi bir polis hakkında konuşmaktadır. (Doğal bir konuşmacının 2. yorumu yapması çok zor görünüyor).

Haig beşinci bölümde bu tip yoruma açık yapıları ele almıştır.

6. Bu bölümde, yüklemli partisiplerden oluşan yan cümlelerde partisip seçiminin temel ilkeleri, edilgen yapıdaki partisiplerin bulunduğu yan cümlelerde öznesizlik durumu, iyelikli ve iyeliksiz partisipler gibi konular ele alınmıştır.

Bu dört ana bölüm dışında, kitapta, çalışmanın amacını, kapsamını ve düzenlenişini içeren bir *Giriş* bölümü, dilbilgisi tanımına işlevsel yaklaşım, dilbilgisel kategori olarak yan cümle, Lehmann'ın yan cümle kuruluşuna yaklaşımı, ve Türk dilinin genel ayırıcı özellikleri, konularını işleyen bir *Teorik Temel* bölümü ve sonuçların incelenip daha sonraki araştırmalara konu olacak temel alanların belirlendiği bir de sonuç bölümü bulunuyor (7. bölüm).

Çalışmanın sonunda zengin bir *Ekler* bölümü bulunuyor: 1, 2 ve 3 numaralı eklerde, çalışmada kullanılan bine yakın yan cümlenin alınmış olduğu dergi, edebi eser ve bilimsel kaynakların dökümü yapılarak bazı istatistiksel sonuçlar da verilmiştir. 4 numaralı ekte, İngilizce öğrenmiş veya

öğrenmekte olan Türk öğrencilerin, yukarıda *Case recovery* bölümünde belirtilmiş olan, yoruma açık yan cümleleri İngilizceye nasıl çevirdiklerini ölçmeye yönelik bir sormaca örneği yer alıyor.

Bibliyografya bölümünden sonra yazar ve konu dizinleriyle çalışma tamamlanmış.

Haig'in, bu çok ayrıntılı çalışmasıyla, Türkçe yan cümle kuruluşu konusunda tüm sorunlar çözülmüş olmuyor. Yazarın da belirttiği gibi, karmaşık bir yapı olan yan cümle, şimdilik yukarıda açıklanmış olan üç *operation*'un terimleriyle daha açık anlatılabiliyor. Aynı zamanda, bu konuda daha sonra yapılması gereken çalışmalara da ışık tutulmuş oluyor.

* * *

Siemieniec-Golaś, Ewa (1997), The Formatives of Substantives in 17th Century Ottoman-Türkish, Kraków: Jagiellonian University, Institute of Oriental Philology, Edited by Stanislaw Stachowski , 234 s. ISBN 83-7188-004-9

Sema ASLAN

Başkent Üniversitesi ,

Fen-Edebiyat Fakültesi

Tanıtacağımız çalışma Jagiellonian Üniversitesi Doğu Dilleri Enstitüsü tarafından hazırlanan 'Studia Turcologica Cracoviensiya' serisinin üçüncü kitabı olarak çıkmıştır. 17. yy. Osmanlı Türkçesinde isim yapımı konusunu anlatan çalışma, malzemenin sunumu, plânlanması, hazırlık aşamasında gözden geçirilen materyallerin yoğunluğu ile daha ilk bakışta kullanışlı bir çalışma izlenimini vermektedir.

Kitabın başında giriş (7-11), kaynaklar ve kaynakların tanıtımı (11-14) ve kısaltmalar (15-19) bölümü bulunmaktadır. Bu bölümleri, 'yapısal analiz' (19-172), 'anlamsal sınıflandırma' (173-178), 'eklerin fonetik karakterleri' (179-184), 'kronolojik sıralama' (185-200) olmak üzere, asıl konunun işlendiği ve her birinde aynı malzemenin farklı şekillerde kullanım alanına sunulduğu dört bölüm izlemektedir.

Giriş bölümünde (7-11) Osmanlı Türkçesinde kelime teşkilinin dilbilimince bütünüyle araştırılmamış bir alan olduğu, bu konuyla ilgili bazı gramerlerin bulunduğu; ancak bunların arasında örnekli materyallerin az olduğu ve verilen örneklerin daha çok çağdaş edebiyat dilini yansıttığı anlatılır. Ewa Siemieniec, Türkçede kelime teşkili konusuna değinen Türkiye ve Türkiye dışı yayınları, eleştirel bir gözle, çok detaya girmeden fakat mümkün olduğunca çok kaynağa değinerek değerlendirir ve bu yolla, yaptığı çalışmanın konumunu, bir eksikliği gidermesi bakımından da önemini ifade etmiş olur. Yazara göre kelime yapma/türetme yolları ile ilgili çalışmaların durumu bakımından Türk lehçeleri, Osmanlı ve Türkiye Türkçesine göre daha iyidir. Girişte de belirtildiği gibi (s.9) çalışmanın asıl amacı, 17. yüzyıl Osmanlı Türkçesindeki bütün türemiş isimleri göstermek ve bu isimleri türeten eklerin temel fonksiyonlarını tasvir etmektir. Bu fonksiyonlar yapısal ve anlam bilimsel olmak üzere iki yönlüdür. Girişten sonra '*kaynaklar ve kaynakların tasviri*' başlıklı bölüm yer alır (11-14). Buradan, çalışmanın 17. yy. çeviri metinlerine dayandığı ve incelenecek zamanın (17. yy.) seçimin tesadüfî olmadığı anlaşılmaktadır. Özellikle 17. yy. isim teşkili üzerinde durulmasının başlıca iki nedeni vardır. Bu yüzyılda Avrupa, Doğuya ve özellikle de Osmanlı Türkiyeğine büyük ilgi gösterir. 17. yüzyıl Türkiye ile Polonya da dahil Avrupa ülkeleri arasında diplomatik, ticarî ve askerî alanda yoğun ilişkilerin yaşandığı bir yüzyıldır. Bu dönemde Arupada, Türkçe öğrenme gerekliliği baş göstermiş; birçok Türk dili grameri ve sözlüğü hazırlanmıştır. Yazılan bu gramer ve sözlüklerin, çalışmanın alt yapısını oluşturacak yeterli materyal ve kaynağı sağlaması 17. yy.'ın tercih edilmesinin birinci nedenidir. Ewa Siemieniec'in belirttiği diğer neden ise 17. yüzyıl Osmanlı Türkçesinin eski Osmanlı Türkçesiyle yeni Osmanlı Türkçesi arasında, tipik özelliklere sahip bir geçiş basamağı oluşturmasıdır.

Daha sonra kitabın yazımı için taranan toplam 16 kaynağın ismi sıralanır (11-13). Bu bölümde, binlerce sayfalık İtalyanca, Almanca ve Latince'den Türkçeye sözlüklerin yanı sıra 17. yy.' da Osmanlı topraklarında bulunmuş Avrupalı diplomatların yazdığı birkaç yüz sayfalık seyahatname ve gramerler de bulunmaktadır. 15.-17. sayfalar arasında kısaltmalar verilmiştir.

Yapısal analiz bölümünde (19-172), taranan 17. yy. eserlerinde tespit edilen 26 isim yapım eki (isimden isim, fiilden isim) kök-ek ilişkisi, ekin köke/gövdeye kattığı anlam ve oluşan yeni kelime ile kök arasındaki semantik ilişki bağlamında incelenmiştir. Bu 26 ekin (-ak, -an, -cak, -cı, -cık, -cıl, -ç, -daş, -dı, -ga, -gan, -gı, -gıç, -gın, -ı, -ıcı, -(ı)k, -(ı)m, -(ı)ndı, -ış, -lık, -ma, -maç, -mak, -mış, -sak) analiz ediliş sistemi şöyledir: Öncelikle, anlatılacak eklerin yer aldığı çeşitli gramer kitaplarının ve araştırmaların künyeleri alfabetik sıra ile verilir. Sonra eklerin kelimeye kattığı anlam, yaygın kullanım alanı, Eski Türkçe ile 17. yy. kullanım alanı arasındaki farklılıkları genel ifadelerle özetlenir. Ardından daha ayrıntılı bir sunuma geçilir. Taranan 17. yy. kaynaklarında bu eklerle türetilen bütün kelimeler, anlamsal birliklerine göre sınıflandırılıp ortak kategoriler altında başlıklandırılmış; her bir kelimenin nasıl türediği ve hangi kaynaktan nasıl geçtiği, bu başlıklar altında verilmiştir. Örneğin -ak eki 'yer isimleri', 'küçültme isimleri', 'âlet ve günlük hayatta kullanılan eşya isimleri', 'karakteristik özellik gösteren kişi ve nesne isimleri', 'olayı gerçekleştiren özne isimleri' olmak üzere beş; -an eki 'sonuç ve olaydan etkilenen nesne isimleri', 'âlet ve günlük hayatta kullanılan eşya isimleri', olmak üzere iki; -cak eki ise âlet ve günlük hayatta kullanılan eşya isimleri', 'soyut isimler', 'olayı gerçekleştiren özne isimleri', 'yer isimleri', 'sonuç ve olaydan etkilenen nesne isimleri' olmak üzere üç alt başlık ve semantik kategoride değerlendirilmiştir. Taranan bütün kelimeler, bu başlıklardan yazarca uygun görüleninin altına yerleştirilmiştir. Fakat yapılan tercihlerde zaman zaman yanlışlığa düşüldüğü görülmektedir. Örneğin insan vücudunda gözle görülebilir belirtiler gösteren biçok rahatsızlık (arpacık, dilsizlik, aksaklık, pelteklik vb.) soyut isimler kategorisinde verilmiştir.

Anlamsal sınıflandırma' adını taşıyan ikinci bölüm (173-177), taranan 17.yy.

metinlerinde tespit edilen isimlerin oluşturduğu 11 anlamsal kategoriyi başlıklar halinde göstermekte ve aynı anlamsal birliği sağlayan ekleri bir arada vermektedir. Örneğin 'olay isimleri' başlığı altında -dı, -ış, -lık, -ma ekleri; 'yer isimleri' başlığı altında -ak, -cak, -(ı)k, -lık ekleri verilmiştir. Bu bölüm, birinci bölümün farklı bir şekilde sunulmuş özeti gibidir.

Üçüncü bölüm (s.179-183) '*Eklerin Fonetik Karakterleri*' adını taşır. Bu bölümde yazar, 17. yy. Osmanlı Türkçesinin 'Orta Osmanlıca' olarak adlandırıldığını (Z.Kakuk, Mai török nyelvek, Budapest 1976, p.23) ve bu yüz yılın eski Osmanlıca ile yeni Osmanlıcaya ait tipik fonetik ve morfolojik özellikleri bünyesinde barındırdığını belirttikten sonra, kökün ya da gövdenin son ünlüsü ile ekin ilk ünlüsü arasındaki uyumu *kalınlık-incelik uyumu* ve *dudak uyumu* başlıkları altında değerlendirmiş, uyumun sapma gösterdiği durumlardan da bahsetmiştir.

'*Kronolojik sıralama*' (s.185-200) başlıklı dördüncü bölümün amacı, taranan metinlerden elde edilen türemiş isimlerin kronolojik sırasını göstermektir. Bu isimler üç grup hâlinde sunulmuştur. Birinci grupta 17. yy.'dan önce kayda geçen türemiş isimler bir araya getirilmiştir. İkinci grupta 17. yy.'da kullanılan ve günümüzde de kullanılmaya devam eden türemiş isimler, üçüncü grupta ise 17. yy.'da kullanıldığı hâlde günümüzde kullanılmayan türemiş isimler, parantez içinde kayda geçirildiği tarih de gösterilmek üzere kronolojik olarak sıralanmıştır. Bu bölümün sonunda, her üç grubun taranan materyaller içindeki payını gösteren istatistiksel dökümler de bulunmaktadır.

17. yy. Osmanlı Türkçesinde isim teşkilinin farklı şekillerde sunulduğu bu dört bölümü, *sonuç* (s.201-202), *bibliyografya* (s.203-205) ve çalışmada kullanılan bütün isimlerin alfabetik sırasını ve sayfa numarasını gösteren bir *dizin* (s.207-234) takip etmektedir.

Sonuç bölümünde (s.201-202) bütün bölümlerin niteleyici bir özeti yapılmıştır. Ewa Siemieniec çalışmasında 1932 türemiş isimden faydalanmıştır. Bunlardan sadece % 22' si 17. yy.'dan önce kayıtlara geçmiştir. 1266 tane sinin (%65.5) günümüzde de kullanıldığı , %34.5'inin ise kullanımdan çıktığı tespit edilmiştir.

Çalışma, sunumun sistemliliği ile gerçekten dikkate değer bir eserdir. Taranan kaynaklardan elde edilen 1932 türemiş isim çok iyi değerlendirilmiş, her bölümde farklı yönleri ile okuyucuya sunulmuştur. Bu tür sistemli yayınlar, hazırlanacak yeni çalışmalarda örnek alınmalıdır.

B İ L İ G / Y A Y I N İ L K E L E R İ

Bilg bahar, yaz,sonbahar, kış olmak üzere yılda dört sayı yayımlanır. Her yılın sonunda derginin yıllık dizini çıkarılır; Yayın Kurulu tarafından belirlenecek kütüphanelere, uluslararası endeks kurumlarına ve abonelere -yayımlandığı tarihten itibaren bir ay içerisinde- gönderilir.

AMAÇ

Bilg'in yayım amacı;

- Türk dünyasının kültür zenginliklerini, tarihî ve güncel gerçeklerini bilimsel ölçüler içerisinde ortaya koymak;
- Türk dünyasına ilgi duyan, bu konuda fikir üreten uzman ve bilim adamlarına ulaşmak;
- Türk dünyası ile ilgili olarak, uluslararası düzeyde yapılan bilimsel çalışmalarını izlemek, bunları ilgili bilim adamlarına, uzmanlara ve ilgili kamuoyuna duyurmaktır.

KONU

Bilg, Türk dünyasının sosyal bilimler dergisidir. Bilg'de yayımlanacak yazılar sosyal bilimler alanı ile ilgili konular başta olmak üzere, Türk dünyasının tarihî ve güncel problemlerini ortaya koyan, bu problemlere çözüm Önerileri içeren yazılar olmalıdır.

MUHTEVA

Bilg'e gönderilecek yazılarda;

- Alanında bir boşluğu dolduracak; araştırmaya dayalı özgün makale,
- Daha Önce yazılmış yazı ve çalışmaları zengin bir kaynakçaya dayanarak değerlendiren, eleştiren ve bu konuda yeni ve dikkate değer görüşler ortaya koyan araştırma ve inceleme yazısı,
- Türk Dünyası ile ilgili konularda eser ve çalışmalarlarıyla tanınmış kişi ve gruplara anlaşmalı olarak yaptırılacak araştırma,
- Türk Dünyası ile ilgili eser, yazı, şahsiyet ve yeni faaliyetleri tanıtan, duyuran, haber veren kısa yazılar, olma özelliği aranır.

Araştırma ve inceleme yazılarının **Bilg**'de yayımlanabilmesi İçin daha önce bir başka yayım organında yayımlanmamış veya yayımlanmak üzere kabul edilmemiş olması gerekir. Daha önce bir bilimsel kongrede sunulmuş tebliğler, bu durumu belirtmek şartıyla yayıma kabul edilebilir.

YAZILARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Bilg'de yayımlanmak üzere gönderilen yazılar önce amaç, konu, muhteva, sunuş tarzı ve yazım kurallarına uygunluk yönlerinden Yayın Kurulu'nca incelenir. Bu yönleriyle uygun bulunanlar, bilimsel bakımdan değerlendirilmek üzere, alanında eser ve çalışmalarlarıyla tanınmış iki hakeme gönderilir. Hakem raporları gizlidir ve 5 yıl süreyle saklanır. Hakem raporlarından biri olumlu, diğeri olumsuz/olduğu takdirde, yazı üçüncü bir hakeme gönderilebilir.

Yazarlar, hakem ve Yayın Kurulu'nun eleştirisi, Önerisi ve düzeltmelerini dikkate almak zorundadırlar. Katılmadıkları hususlar olduğunda bunları ayrı bir sayfada, gerekçeleri ile birlikte açıklama hakkına da sahiptirler. Yayına kabul edilmeyen yazıların yalnızca birinci nüshaları istek halinde yazarlarına iade edilir.

Bilig'de yayımlanması kabul edilen yazıların te'lif hakkı **Ahmet Yesevi Üniversitesi Mütevelli Heyet Başkanlığı'na** devredilmiş sayılır.

Yayımlanan yazılardaki görüşlerin sorumluluğu yazarlarına aittir. Yazı ve fotoğraflar, kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

Yayımlanması kararlaştırılan yazıların yazarlarına ve hakemlerine, te'lif ve inceleme ücreti, yayım tarihinden itibaren 1 ay içerisinde Ödenir, Ücret miktarı **Yayın Kurulu'nun** önerisi üzerine **Mütevelli Heyet Başkanlığı'na** belirlenir.

YAZIM DİLİ

Bilig'in yazım dili Türkiye Türkçesi'dir. Ancak her sayıda derginin üçte bir oranını geçmeyecek şekilde İngilizce yazılara da yer verilebilir. Türkiye Türkçesi dışındaki Türk lehçelerinde hazırlanmış yazılar, gerektiği takdirde Yayın Kurulu'nun kararı ile latin alfabesi ile yazılmak şartıyla kendi lehçelerinde yayımlanır. Yayımlanacak yazıların Türkçe özetlerinin yanı sıra İngilizce ve Rusça özetleri de verilir,

YAZIM KURALLARI

Makalenin Yapısı

Makalenin genel olarak aşağıda belirtilen düzene göre sunulmasına özen gösterilmelidir:

1) Başlık

2) Yazar ad(lar)ı ve adres(ler)i

(Hepsi Lâtin/Türk harfleriyle olmak üzere yazar adları, soyadı büyük harflerle olmak üzere koyu karakterde, adresler normal italik karakterde)

3) Özet (anahtar kelimeler eklenerek)

4) Makale, çalışmanın amaç, kapsam, çalışma yöntemlerini belirten bir giriş bölümüyle başlamalı; veriler, gözlemler, görüşler, yorumlar, tartışmalar,, gibi ara ve alt bölümlerle devam etmeli; ve nihayet tartışma ve sonuçlar (veya sonuçlar ve tartışmalar) bölümüyle son bulmalıdır.

5) Katkı belirtme (gerekliyse)

6) Kaynaklar Dizini

7) İngilizce başlık ve İngilizce Özet (Türkçe özetle olduğu gibi)

8) Rusça başlık ve Rusça Özet (Türkçe Özetle olduğu gibi)

Başlık

Konuyu en iyi şekilde belirtmeli, 12 kelimeyi geçmemeli ve bold olarak yazılmalıdır.

Özet

250 kelimeyi geçmeyecek şekilde ve yayının diğer bölümlerinden ayrı olarak yayımlanabilecek düzeyde yazılmış, yazının tümünü en kısa, öz biçimde (özellikle çalışmanın amacını ve sonucunu) yansıtacak nitelikte olmalıdır. Özeti başlığı ve metin kısmı farklı karakterle yazılmalıdır. Özet içinde, yararlanılan kaynaklara, şekil ve çizelgelere değinilmemelidir. Özeti altında bir satır boşluk bırakılarak en az 3, en çok 8 anahtar kelime verilmelidir.

Ana Metin

Makale, A4 boyutunda (29.7x21 cm.) kâğıtların üzerine bilgisayarda 1,5 satır aralıkla ve 10 punto (Times New Roman veya benzer yazı karakteri ile) yazılmalıdır. Sayfa kenarların-

da 3'er cm. boşluk bırakılmalı ve sayfalar numaralandırılmalıdır. Yazılar en az dörtbin, en çok onbin civarında kelimededen oluşmalıdır.

Bölüm Başlıkları

Makalenin yapısını belirlemek ve ana metinde düzenli bir bilgi aktarımı sağlamak üzere yazıda ana, ara ve alt başlıklar kullanılabilir. Başlıklara numara veya harf verilmemelidir. **Ana Başlıklar:** Bunlar, sıra ile özet, ana metnin bölümleri, teşekkür (varsa), kaynakça, ekler (varsa)'den oluşmaktadır. Ana başlıklar küçük harflerle ve koyu olarak yazılmalıdır. **Ara Başlıklar:** Tamamı koyu olarak ve ana başlıktan daha küçük punto ile yazılacak; ancak, her kelimenin ilk harfi büyük olacak, başlık sonunda satırbaşı yapılacaktır. **Alt Başlıklar:** Tamamı koyu olarak yazılacak; ancak, ilk kelimenin birinci harfi büyük olacak, başlık sonuna iki nokta (üst üste) konularak yazıya aynı satırdan devam edilecektir.

Şekiller ve çizelgeler

Şekiller, küçültmede ve basımda sorun yaratmamak için siyah mürekkep ile, düzgün ve yeterli çizgi kalınlığında aydın ve beyaz-kağıda çizilmelidir. Her şekil ayrı bir sayfada olmalıdır. Şekiller 1 (bir)'den başlayarak ayrıca numaralandırılmalı ve her şeklin altına başlığıyla birlikte yazılmalıdır. **Çizelgeler** de şekiller gibi, 1 (bir)'den başlayarak ayrıca numaralandırılmak ve her çizelgenin üstüne başlığıyla birlikte yazılmalıdır. Şekil ve çizelgelerin başlıkları, kısa ve Öz olarak seçilmeli ve her kelimenin ilk harfi büyük, diğerleri küçük harflerle yazılmalıdır. Gerekli durumlarda açıklayıcı dipnotlara veya kısaltmalara şekil ve çizelgelerin hemen altında yer verilmelidir.

Resimler

Parlak, sert (yüksek kontrastlı) fotoğraf kağıdına basılmalıdır. Ayrıca şekiller için verilen kurallara uyulmalıdır. Özel koşullarda renkli resim baskısı yapılabilecektir.

Şekil, çizelge ve resimler toplam 10 sayfayı aşmamalıdır. Teknik imkâna sahip yazarlar, şekil, çizelge ve resimleri aynen basılabilecek nitelikte olmak şartı ile metin içindeki yerlerine yerleştirebilirler. Bu imkâna sahip olmayanlar, bunlar için metin içinde aynı boyutta boşluk bırakarak içine şekil, çizelge veya resim numaralarını yazarlar.

Metin İçinde Kaynak Verme

Metin içinde kaynak vermede aşağıdaki örneklerle uyulmalı, kesinlikle dipnot şeklinde kaynak gösterilmemelidir:

a) Metin içinde tek yazarlı kaynaklara değinme yapılırken, aşağıdaki örneklerde olduğu gibi, önce araştırmacının soyadı, sonra parantez içinde yayım tarihi verilir.

... (Köksoy, 1998)

... Bazı araştırmacılar (Bilgegil, 1970; Kaplan, 1974; Aktaş, 1990)

b) Çok yazarlı yayımlara metin içinde değinilirken, aşağıdaki gibi ilk yazar adı belirtilmeli, diğerleri için vd. harfleri kullanılmalıdır. Ancak kaynaklar dizinimde bütün yazarların isimleri yer almalıdır.

... (İpekten vd., 1975)

c) Ulaşılamayan bir yayma metin içinde değinme yapılırken bu kaynakla birlikte alıntının yapıldığı kaynak da aşağıdaki gibi belirtilmelidir.

...(Köprülü, 1911; Çelik, 1998'den)

d) Kişisel görüşmelere metin içinde -soyadı ve tarih belirtilerek- değinilmeli, ayrıca kaynaklar dizini'nde de belirtilmelidir.

Kaynaklar Dizini

a) Süreli yayımlar için:

Yazar ad(lar)ı, tarih, makalenin başlığı, süreli yayının adı (kısaltılmamış), cilt no (sayı no), sayfa no.

b) Bildiriler için:

Yazar ad(lar)ı, tarih, bildirin başlığı, sempozyumun veya kongrenin adı, editör(ler), basımevi, cilt no, düzenlendiği yerin adı, sayfa no.

c) Kitaplar için:

Yazar ad(lar)ı, tarih, kitabın adı {ilk harfleri büyük}, yayınevi, basıldığı şehrin adı, sayfa sayısı.

d) Raporlar ve tezler için:

Yazar ad(lar)ı, tarih, raporun veya tezin başlığı, kuruluş veya üniversitenin adı, arşiv no (varsa), sayfa sayısı, yayımlanıp-yayımlanmadığı.

YAZILARIN GÖNDERİLMESİ

Bilig'de yayımlanmak üzere -yukarıda belirtilen ilkelere uygun olarak- hazırlanmış yazılar, biri orijinal, diğer ikisi fotokopi olmak üzere disketi ile birlikte aşağıdaki adrese gönderilir. Yayına kabul edilen yazıların son düzeltmeleri yapılmış bilgisayar disketleri ile şekillerin orijinalleri en geç bir ay içinde yukarıda belirtilen adrese ulaştırılır. Yayın Kurulu'nca, esasa yönelik olmayan küçük düzeltmeler yapılabilir.

YAZIŞMA ADRESİ

Bilig Dergisi

Ataç 2 Sokak 65/1

KIZILAY/ANKARA

Tel:(312) 430 43 23 - 430 43 24

Faks:(0312)43043 25

e-mail: bilig@yesevi.edu.tr

www.yesevi.edu.tr/bilig

BILIG / EDITORIAL PRINCIPLES

BILIG is published quarterly: Spring, Summer, Autumn and Winter. At the end of each year, an annual indice series will be offered. Each issue will be forwarded to the subscribers and to the libraries and international institutions to be determined by the editorial board within one month after its publication,

GOALS AND OBJECTIVES

The goals in publishing BILIG are ;

To bring forth the cultural riches, historical and current realities of the Turkish World in a scholarly manner.

To reach the experts and scholars who show interest in and produce and/or offer ideas related to the Turkish World.

To follow the studies related to the Turkish World internationally and inform about them to the experts, scholars and public.

SUBJECT MATTERS

BILIG is the social science journal of the Turkish World. The articles to be published in this journal should be dealing with the historical and current issues and problems and suggesting solutions for the Turkish World.

CONTENTS

The contents of the articles to be published in BILIG are to include;

Those that are based on an original research which contribute knowledge and scientific information in its area.

Those that bring forth new views and perspectives on previously written scholarly works based on extensive research and resources.

Those that are the result(s) of studies/researches executed by well reputed individuals and research groups in the Turkish World on contract basis.

Those that inform/announce briefly about new/original works, articles, individuals and activities related to the Turkish World.

In order for any article to be published in BILIG, it should not have been previously published or accepted to be published elsewhere. papers presented at a conference or symposium may be accepted for publication if stated so beforehand.

EVALUATION OF ARTICLES

The articles forwarded to be published in BILIG are first studied by the Editorial Board in view of the journal's objectives, subject matter, rules and regulations in writing. Those that are found acceptable are then sent to two referees who are authorities in their field for scientific evaluation. Referee reports are confidential and safe-kept for five years. In case one referee report is negative and one is favourable, the article may be sent to a third referee for re-evaluation.

The authors of the articles are to consider the criticisms, suggestions and corrections of the editorial board and referees. If they are in disagreement with the editorial board and/or the referees, they are entitled to counterpresent their views and justifications. Only the original copy of the unaccepted articles may be returned upon request.

The royalty rights of the accepted articles are considered transferred to the Ahmet Yesevi University Board of Trustees. However the overall responsibility for the published articles belongs to the author of the article. Quotations from articles including pictures are permitted during full reference to the articles.

Payments to the authors and referees for their contributions are made within one month of publication. The amounts of payments are determined by the Editorial Board subject to the approval by the Board of Trustees.

THE LANGUAGE OF THE JOURNAL

Türkiye Turkish is the language of the journal. Articles submitted in other Turkish dialects can be published in their own dialects after the Editorial Board's decision if necessary, but on condition that they are written in Latin letters.

Abstracts in English and Russian along with Turkish are given for each article published in BIUG.

WRITING RULES

The Structure of the Articles

In general the following are to be observed in writing the articles for BİLİG:

1. Title of the Article
2. Name(s) and address(es) of the author(s). (Ali in Latin letters. Names and surnames are in capital letters. Addresses in normal italic letters)
3. Abstracts (with key words)
4. Each article is to begin with an introductory section stating the purpose, scope and methods utilised; and should continue with main section to include data, observations, views, comments and discussions (pros and cons) and should end with a final section to include important results and, conclusion.
5. Acknowledgements (if necessary)
6. List of references.
7. Title and abstract in English (as in Turkish Abstract)
8. Title and abstract in Russian (as in Turkish Abstract)

TITLE

Should state the subject clearly. Should not exceed 12 words and should be in bold.

ABSTRACT

Should not exceed 250 words. It should be written in a clear, concise and complete way to reflect the purpose and conclusion of the study so that it could be re-published separately from other parts of the article. The summary and its title should be written in different font types. Within abstract no references, figures and tables should be given. At least 3, maximum 8 key words should be given at the bottom of the abstracts after a double space.

MAIN SECTION

Articles should be written in computer 10 points (Times New Roman or similar other characters with double space on A4 (29.7*21 cms) papers. 3cms margins should be left on both ends of the pages. Pages should be numbered. Each article should be composed of at least four thousands and maximum ten thousands words.

SUB-SECTIONS

In order to provide an orderly transition of information and ideas of the main text and to determine a clear structure of the article other sub-titles may be used for different sections and parts of the article.

Main Heading : These can be used for the summary , sections of the main text, acknowledgement (if any), references and appendice (if any). THESE HEADINGS SHOULD BE CAPITALISED.

Interval Headings : should be in bold and should be in a smaller font size than main heading; only the first letters of each word should be in capital, At the end of each Interval Heading a new paragraph should be started.

Sub-headings : should be in bold; only the first letter of the first word should be in capital and the writing should continue on the same line after a colon (:).

FIGURES AND TABLES

Figures should be drawn on transparent or vvhite paper in ink so as not to cause piroblems in printing or reducing in size. Each figure should be on a separate page and should be numbered with a caption of the title below it.

Tables should also be numbered. They should have titles below. The titles of the figures and tables should be clear and concise. The first letters of each word should be capitalised. When necessary footnotes and acronyms should be below the captions.

PICTURES

Should be on highly contrasted photo papers. -Rules for figures and tables are applied for pictures as well. In special cases colored-pictures may be printed.

The number of pages for figures, tables and pictures should not exceed ten pages. Authors having the necessary technical facilities may themselves insert the related figures, drawings and pictures into the text. Those without any technical facilities will leave the proportional sizes of empty space for pictures within the text numbering them.

Stating the Source within the Text:

The following examples should be observed when giving the source within the text. Sources will not be given as footnotes.

a. Quoting a single or multi-authored source; first the last name of the author is written and then the date is written in parenthesis as shown in the example.

..... Köksoy (1998)

..... Some authors (Bilgegil, 1970; Kaplan, 1974; Aktaş, 1990)

b. When multi-authored sources are mentioned , the name of first author is written for others (et.al) is added.

.....Ipekten,etal., (1975).

Full reference including all the names should be given in the list of references at the end of the article.

c. If an unreachable source is quoted within the text from an available source it should be indicated as follows :

.....Köprülü (1911: in Çelik 1998)

d. Personal Communications can be indicated by giving the last name(s), the date(s) but full references should be stated at the end of the article.

LIST OF REFERENCES

a. For periodicals :

The name(s) of author(s), date, the title of the article, the name of the periodical in full, volume #, issue# and page numbers should be quoted.

b. For papers submitted at conferences and lor symposiums:

The name(s) of author(s), the date, the title of the paper(s), the name/title of the conference/symposium, editor(s), publishing company, volume number, place of organization and page number should be indicated

c. For books

The name(s) of author(s) , the date, the title of the book (first letters capitalised) publishing company,, the city where it was published , number of pages should be specified.

d. For reports, theses and dissertations

The name(s) of author(s), the date, the title of the theses or report, name of the institution or university, archives number, published or unpublished should be specified.

HOW TO FORWARD THE ARTICLES

The articles duly prepared in accordance with the principles set forth on the foregoing pages are to be sent in three copies (one original, two copied forms and a diskette) to BILIG for publication to the address given below. The last corrected fair copies in diskettes and original figures are to reach BILIG veithin not later than one month. Minor editing and re-arrangements may be done by the editorial board.

CORRESPONDENCE ADDRESS

Bilig Dergisi Editörlüğü
Ataç 2 Sokak 65/1 Kızılay,
Ankara - Türkiye

Tel: (0312) 430 43 23 - 430 43 24

Faks: (0312) 430 43 25

e-mail: bilig@yesevi.edu.tr

www.yesevi.edu.tr/bilig